Napredne tehnike programiranja

Vježba 10

Teme

- Virtualno nasljeđivanje
- Virtualne funkcije
- Apstraktne klase
- Polimorfizam

Virtualno nasljeđivanje

- Problem s višestrukim nasljeđivanjem klasa (dijamantna hijerarhijska struktura) možemo rješiti virtualnim nasljeđivanjem
- Kod definiranja nasljeđivanja ispred tipa nasljeđivanja stavimo ključnu riječ `virtual`
- Sada u izvedenoj klasi postoji samo jedna kopija člana klase iz vrha dijamantne strukture

Višestruki podobjekti

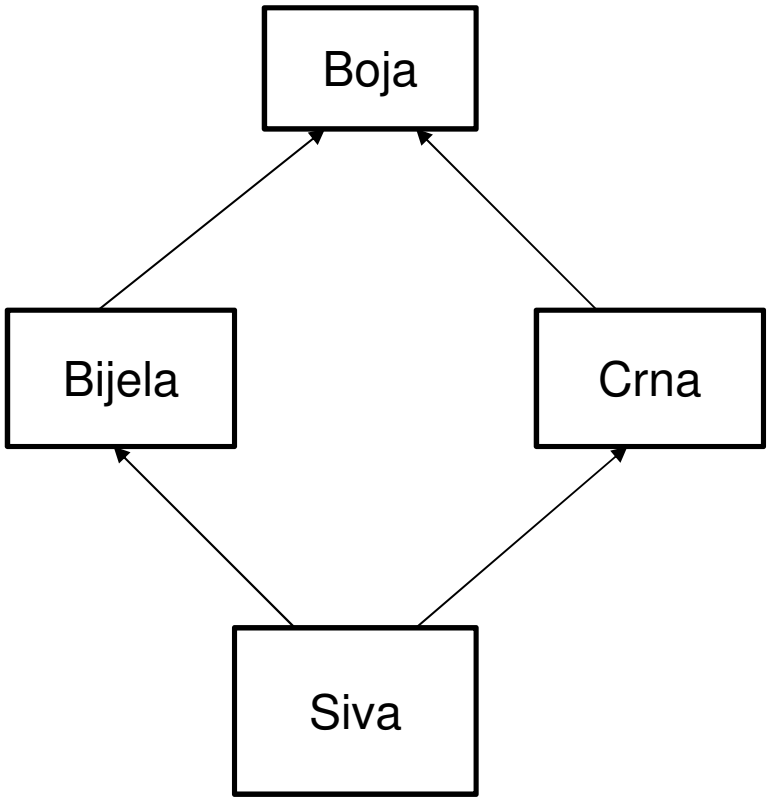


```
class Boja{
  public:
       string naziv;
};
class Bijela : virtual public
Boja{
  public:
       //...
};
class Crna : virtual public
Boja{
  public:
       //...
};
class Siva : public Bijela,
public Crna{
  public:
       //...
};
```

Virtualne osnovne klase

```
class B {/*...*/};
class X : virtual public B {/*...*/};
class Y : virtual public B {/*...*/};
class Z : public X, public Y {/*...*/};
```

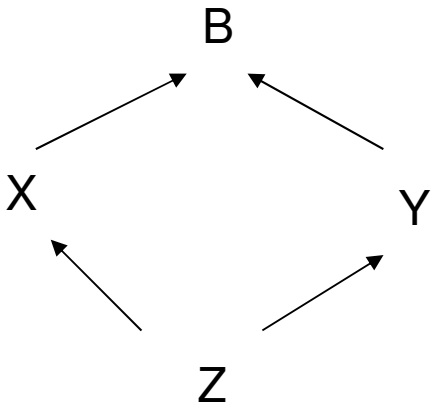

- Klasa Z ima samo jedan skup članova klase B.
- Moraju se i X i Y virtualno izvesti iz B;
- Ako je samo jedna izvedena virtualno ostaju dva skupa članova.
- Konstruktori virtualnih osnovnih klasa se pozivaju prije konstruktora nevirtualnih osnovnih klasa.
- Svi konstruktori osnovnih klasa se pozivaju prije konstruktora članova i konstruktora izvedene klase.

Virtualne funkcije

Pokazivač tipa nadređene klase može pokazivati na objekt podređene klase

```
class A{
  public:
        void ispis(){ cout<<"A"<<endl; }
};
class B : public A {
  public:
        int x;
        void ispis(){ cout<<"B"<<endl; }
};
int main(){
        B objekt;
        A *pok;
        pok=&objekt;//pokazivač osnovne klase pokazuje na objekt izvedene
klase
        return 0;
}
```

Virtualne funkcije

```
class A{
  public:
       void ispis(){ cout<<"A"<<endl; }
};
class B : public A {
  public:
       int x;
       void ispis(){ cout<<"B"<<endl; }
};
int main(){
       B objekt;
       A *pok;
       pok=&objekt;
       objekt.ispis();  // ispisuje B
       pok->ispis();    // ispisuje A
       return 1;
}
```

Virtualne funkcije

```
class A{
  public:
       virtual void ispis(){ cout<<"A"<<endl; }
};
class B : public A {
  public:
       int x;
       void ispis(){ cout<<"B"<<endl; }
};
int main(){
       B objekt;
       A *pok;
       pok=&objekt;
       objekt.ispis();  // ispisuje B
       pok->ispis();    // ispisuje B
       return 1;
}
```

Virtualne funkcije

Ako ispred deklaracije metode osnovne klase koja će biti redefinirana u nekoj izvedenoj klasi stavimo ključnu riječ `virtual` tada će prevodilac pozvati istoimenu metodu izvedene klase, čak i kada je pokazivač, koji pokazuje na objekt izvedene klase, iz osnovne klase

```
OsnovnaK *p;
IzvedenaK1 a;
p=&a;      //pokazivač  tipa osnovne klase
pokazuje na objekt izvedene klase
```

Čiste virtualne funkcije

- C++ podržava kreiranje čistih virtualnih funkcija
- Čista virtualna funkcija se kreira tako da se izjednači sa nulom

```
virtual void funkcija( ) = 0;
```

- U podklasi mora biti kreirana implementacija čiste virtualne funkcije (inače i ona postaje virtualna)

Virtualne funkcije i apstraktne klase

- Virtualne funkcije ne moraju imati tijelo
- U tom slučaju se one zovu čiste virtualne funkcije
- Čistoj virtualnoj funkciji se na kraju deklaracije dodjeljuje vrijednost 0
- Tada prevoditelj zna da ona neće imati tijelo, a time i klasa u kojoj se ona nalazi automatski postaje apstraktna
- Klasa u kojoj se nalazi barem jedna takva funkcija se naziva apstraktna klasa
- Ne može se kreirati objekt koji pripada apstraktnoj klasi

Virtualne funkcije i apstraktne klase

```
// Apstraktna klasa
class Osoba{
  public:
      // čista virtualna funkcija
      virtual void opisPosla() = 0;
};

class Vozac : public Osoba{
  public:
      // implementacija metode opisPosla u klasi
      Vozac!
      void opisPosla(){
            cout << "Vozac!" << endl;
      }
};
```

Virtualne funkcije i apstraktne klase

- Apstraktne klase su klase u kojima je definirana bar jedna čista virtualna funkcija
- Čista virtualna funkcija se označava tako da se iza deklaracije funkcije napiše = 0, tj
  `virtual deklaracija_funkcije() = 0;`
- Klase koje sadrže čiste virtualne funkcije ne mogu se koristiti za deklaraciju objekata, ali se pomoću njih može deklarirati pokazivač na objekte ili argument funkcije koji je referenca objekta.

Virtualne funkcije i apstraktne klase

```
class Osoba{// Apstraktna klasa
      public:
            // čista virtualna funkcija
            virtual void opisPosla() = 0;
};
class Vozac : public Osoba{
      public:
      // implementacija opisPosla u klasi Vozac!
      void opisPosla(){
            cout << "Vozac!" << endl;
      }
};
```

Apstraktna klasa

- Apstraktna klasa je ona koja ima bar jednu virtualnu funkciju
- Ne može se kreirati objekt koji pripada apstraktnoj klasi
- Može se kreirati pokazivač na objekt apstraktne klase

Polimorfizam

- Polimorfizam je svojstvo promjenjivosti oblika
- Kaže se da je polimorfan onaj program koji je napisan tako da se programski algoritami ili funkcije mogu primijeniti na objekte različitih oblika
- U tu se svrhu koristi mehanizam virtualnih funkcija

Polimorfizam

- Nasljeđivanjem klasa možemo konstruirati hijerarhijsku strukturu koja će nam poslužiti za lakše oblikovanje programskog koda
- Imamo li više izvedenih klasa, možemo pojednostaviti rukovanje s njima koristeći pokazivač ili referencu na osnovnu klasu
- Pokazivač tipa osnove klase može, osim na objekte osnovne klase, pokazivati i na bilo koji objekt izvedenih klasa
- Ovisno o vrsti objekta na koji pokazuje, prevodilac može različito interpretirati upotrebu takvog pokazivača (polimorfizam)

Polimorfizam

```
class Zivotinja{
  public:
        virtual void glasanje()=0;
};

class Macka : public Zivotinja{
  public:
        void glasanje() {
                cout<<"mijau mijau
                ..."<<endl;
        }
};

class Pas : public Zivotinja{
  public:
        void glasanje() {
                cout<<"vau vau
                ..."<<endl;
        }
};

int main(){
        Zivotinja *pok;
        Macka maca;
        Pas peso;
        pok=&maca;
        pok->glasanje();//mijau mijau
        pok=&peso;
        pok->glasanje(); // vau vau
        system("pause");
        return 0;
}
```

Zadatak 1 – apstraktna klasa

- Napišite klase prema slijedećem dijagramu klasa
- Napomena: u zadatku sve funkcije trebaju imati public pravo pristupa (a ne private kako je prikazano na dijagramu)

Pravo pristupa	
+	Public
-	Private
#	Protected

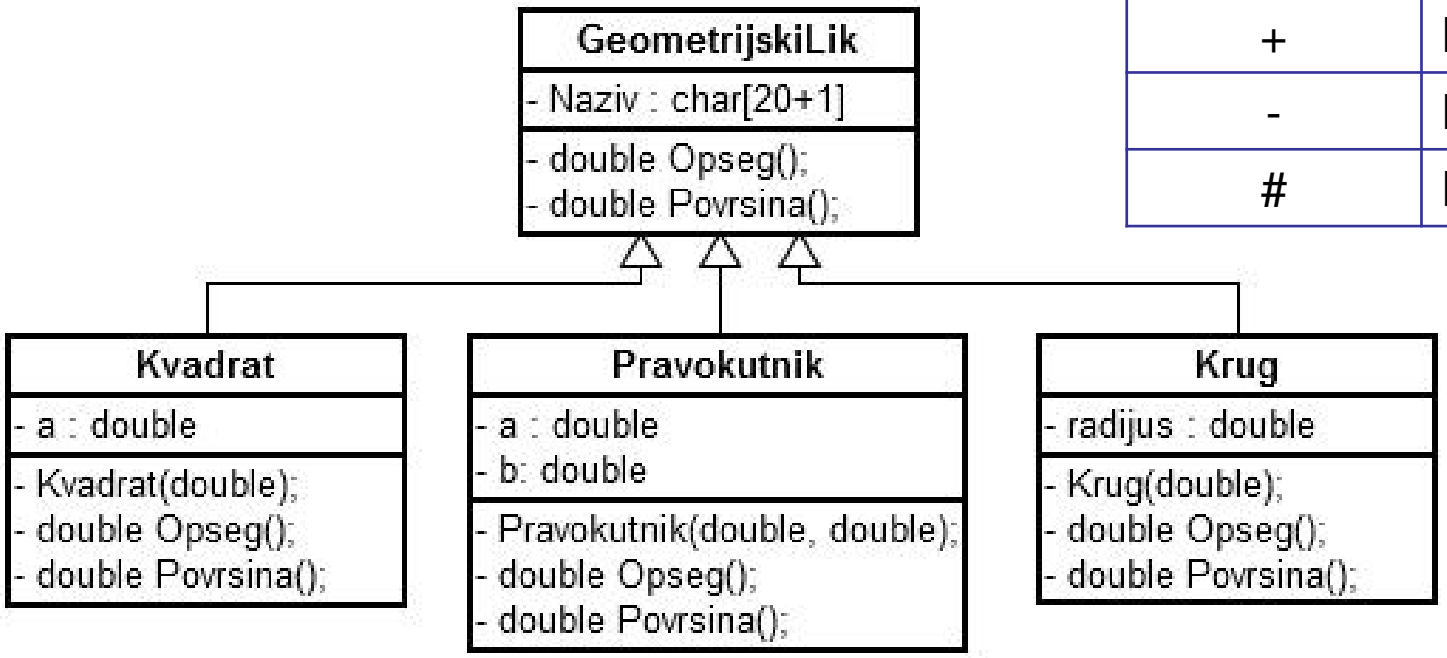

Zadatak 2 – polimorfizam

Neka su dane 3 klase koje opisuju geometrijski `lik`, `trokut`, `krug` i `pravilni poligon` kako je prikazano u kodu. Za svaku klasu implementirajte sljedeće:

`Klasa Lik`:

a)Implementirajte funkciju status() koja će ispisivati informacije o objektu koji je poziva u smislu radijusa upisane kružnice, površine i opsega. To napravite tako da unutar metode pozivate odgovarajuće virtualne funkcije.

`Klasa Trokut:`

a)Definirajte konstruktor koji prima referencu na 3 točke A,B,C i postavlja ih kao vrhove trokuta.

b)Definirajte virtualnu funkciju radiusUpKruz() koja vraća duljinu radijusa upisane kružnice trokuta.

c)Implementirajte virtualne funkcije za računanje opsega i površine trokuta.

`Klasa Krug:`

a)Definirajte konstruktor koji prima referencu na točku središta S i duljinu radijusa r.

b)Definirajte virtualnu funkciju radiusUpKruz() koja vraća radijus kruga.

c)Implementirajte virtualne funkcije za računanje opsega i površine kruga.

`Klasa PravilniPoligon:`

a)Definirajte konstruktor koji prima pokazivač na polje od N podataka klase Tocka i postavlja vrhove mnogokuta koristeći točke iz polja. Točke moraju tvoriti pravilni N-terokut.

b)Definirajte virtualnu funkciju radiusUpKruz() koja vraća radijus upisane kružnice pravilnog N-terokuta.

c)Implementirajte virtualne funkcije za računanje opsega i površine pravilnog mnogokuta.

`Glavni program:`

a)Program testirajte tako da napravite barem jedan objekt svake klase.

b)Pokažite primjenu pozivanja virtualnih funkcija iz klasa koristeći pokazivač tipa bazne klase.

Zadatak 2 – polimorfizam (kod)

```
class Tocka{
  public:
    float x,y;
    Tocka();
    Tocka(float x, float y);
};
class Lik{
  public:
    void status();
    virtual float povrsina() = 0;
    virtual float opseg() = 0;
    virtual float radiusUpKruz() = 0;
};
class Trokut : public Lik{
  private:
    Tocka A,B,C;
  public:
    Trokut();
    Trokut(Tocka &A, Tocka &B, Tocka &C);
};
class Krug : public Lik{
  private:
    Tocka S;
    float radius;
  public:
    Krug();
    Krug(Tocka &S,float r);
};
class PravilniPoligon : public Lik{
  private:
    int N;
    Tocka *vrhovi;
  public:
    PravilniPoligon();
    PravilniPoligon(Tocka *vrhovi, int N);
};
```